

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Czubik

w sprawie ze skargi I. F.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w (...)

w sprawie o sygn. akt VI ACa (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 stycznia 2019 r.,

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt VI ACa (...), nastąpiła przewlekłość postępowania,

2. przyznaje Skarżącej od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości 2.000 (dwa tysiące) zł,

3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz Skarżącej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz Skarżącej kwotę 200 zł tytułem zwrotu opłaty od skargi,

5. w pozostałym zakresie skargę oddala,

UZASADNIENIE

I. F. reprezentowana przez swojego pełnomocnika, w piśmie z dnia 17 lipca 2018 r. wystąpiła do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w (...) o stwierdzenie, że w sprawie z powództwa I. F. prowadzonej przed Sądem

Apelacyjnym w (...) (sygn. akt VI ACa (...)) nastąpiła przewlekłość postępowania. Skarżąca domaga się tym samym:

1. Stwierdzenia przewlekłości postępowania we wskazanej sprawie;
2. Zalecenia Sądowi Apelacyjnemu w (...), aby niezwłocznie wyznaczył termin rozprawy przypadający najpóźniej 2 miesiące od chwili zwrotu akt po rozpoznaniu niniejszej skargi;
3. Przyznania Skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) sumy pieniężnej w kwocie 5.000 zł;
4. Zasądzenia na rzecz Skarżącej – Sądu Apelacyjnego w (...) zwrotu kosztów niniejszego postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, iż sprawa będąca przedmiotem skargi wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 11 kwietnia 2017 r. Sąd ten przez ponad 15 miesięcy nie podjął żadnych czynności w celu wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.

Reprezentująca Skarb Państwa Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w (...), działająca w zastępstwie Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...), w odpowiedzi na skargę wniosła o jej oddalenie. W uzasadnieniu podniosła, że akta zaskarżonej sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 11 kwietnia 2017 r. W dniu 20 lipca 2018 r. w sprawie został wyznaczony termin na dzień 14 września 2018 r.

Zdaniem Uczestnika postępowania nie należy rozważać kwestii istnienia przewlekłości postępowania wyłącznie przez pryzmat czasu, który upłynął od chwili wniesienia pisma, do momentu wydania prawomocnego rozstrzygnięcia. Wyłącznie nieuzasadniona zwłoka może stanowić bowiem podstawę do stwierdzenia przewlekłości postępowania. Z treści ustawy o skardze na przewlekłość postępowania nie wynika natomiast, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy będzie uznany za taką zwłokę. Ponadto Uczestnik postępowania podniosła, że sprawy, które wpływają do sądu, powinny być rozpatrywane w kolejności ich wpływu. Przewodniczący Wydziału nie może w związku z tym wyznaczać terminu rozprawy apelacyjnej poza kolejnością wpływu, chyba że w danej sprawie zachodzą szczególne, przemawiające za tym okoliczności – wskazane przez stronę. Uczestnik postępowania uznał, że w sprawie objętej skargą, taka okoliczność nie

występowała. W odpowiedzi na skargę podniesiono również, iż żądane przez Skarżącego odszkodowanie jest nadmierne i nieuzasadnione żadnymi okolicznościami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75), strona może wnieść skargę na stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Powyższa ustawa nie określa jednakże terminu, po upływie którego możliwe jest stwierdzenie zaistnienia przewlekłości postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się natomiast, że stan taki ma miejsce w przypadku bezczynności sądu II instancji, w zakresie wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej, przekraczającej 12 miesięcy (tak np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2014 r., III SPP 229/15, Legalis nr 1180460; z dnia 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, LEX nr 2456369; z dnia 19 października 2017 r., III SPP 43/17, Legalis nr 1695693; z dnia 7 marca 2017 r., III SPP 6/17, Legalis nr 1581143). W niniejszej sprawie, czas oczekiwania na wyznaczenie przez Sąd Apelacyjny w (...) rozprawy apelacyjnej, wynosił ok. 15 miesięcy. Okres ten uzasadnia zatem stwierdzenie, że w sprawie z powództwa I. F., prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w (...) (sygn. akt VI ACa (...)) nastąpiła przewlekłość postępowania.

Należy ponadto zaznaczyć, że nie wyłącza przewlekłości postępowania okoliczność nadmiernego obciążenia Sądu Apelacyjnego w (...) innymi sprawami. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (np.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12, LEX nr 1171298; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2004 r., III SPP 61/04, LEX nr 1119618).

Uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania apelacyjnego, stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Sąd Najwyższy miał obowiązek rozstrzygnąć wniosek Skarżącej o zasądzenie od Skarbu Państwa odpowiedniej sumy pieniężnej. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 342). Wysokość przyznanej sumy pieniężnej powinna być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15, LEX nr 2032325; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2015 r., III SPP 10/15, LEX nr 1740741).

Skarżąca wnioskowała o przyznanie jej sumy pieniężnej w kwocie 5 000 zł, jednakże nie uzasadniła prawidłowo, dlaczego domaga się zasądzenia należności w takiej wysokości. Sąd Najwyższy wziął pod uwagę charakter sprawy, która nie należała do kategorii pilnych oraz wielkość zwłoki w podejmowaniu czynności przez Sąd Apelacyjny w (...), jak również to, że zasądzenie sumy pieniężnej nie ma na celu wyrównanie szkody powstałej na skutek przewlekłości postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego kwota 2.000 zł rekompensuje zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania.

W zakresie żądania niezwłocznego wyznaczenia przez Sąd Apelacyjny w (...) terminu rozprawy, najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od chwili zwrotu akt po rozpoznaniu niniejszej skargi, skargę należało oddalić, gdyż rozprawa ta już się odbyła.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Na podstawie przepisu art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki zwrócono opłatę od skargi.

O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).